SIEĆ NA RZECZ INNOWACJI W ROLNICTWIE I NA OBSZARACH WIEJSKICH

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie"
Materiał opracowany przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Warszawie
Materiał współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Zrealizowane projekty w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich

styczeń – kwiecień 2019 r.

Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Warszawie
Zespół Innowacji w Rolnictwie ds. obsługi SIR

ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, tel. 22 623 28 49
http://sir.cdr.gov.pl
e-mail: warszawa@cdr.gov.pl

www.facebook.com/SiecSIR
www.twitter.com/SIR_siec

Projekty zrealizowane przez Centrum Doradztwa Rolniczego i Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego w ramach Planu Operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2018-2019 w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich w okresie styczeń – kwiecień 2019 r.

SPIS TREŚCI

1. Innowacyjne zastosowanie ziół w gospodarstwie 2
2. Aktualne problemy i zagrożenia oraz innowacyjne techniki w prowadzeniu pasiek pszczelich 3
3. Dobre praktyki w zakresie wdrażania innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich na przykładzie inicjatyw podejmowanych przez rolników czeskich, austriackich i niemieckich 4
4. W stronę innowacji: wyjazd stydyjny do województwo dolnośląskiego – regionu produkcji serów oraz do Czech na Morawy – regionu winnic dla polskich producentów sera i wina. enoturystyka. 7
5. Zwiększenie gamy i przetwórstwo produktów pszczelich jako innowacyjny sposób na poprawę dochodowości pasieki . 10
6. Współpraca jako innowacyjne narzędzie rozwoju obszarów wiejskich 12

1. INNOWACYJNE ZASTOSOWANIE ZIÓŁ W GOSPODARSTWIE

Organizator: **Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Boguchwale**

Data: **8 marca 2019 r.**

Forma: **konferencja**

Grupa docelowa: 200 osób – rolnicy, przedsiębiorcy, przedstawiciele: instytucji naukowych, instytucji rolniczych i około rolniczych, pracownicy wdrażający fundusze pomocowe, liderzy środowisk lokalnych wspierający lub wdrażający innowacje na obszarach wiejskich, doradcy.

Cel: wspieranie tworzenia sieci kontaktów pomiędzy rolnikami, doradcami, przedstawicielami instytucji naukowych, przedstawicielami instytucji rolniczych. Kontakty te służyć będą wdrażaniu innowacji na obszarach wiejskich w zakresie uprawy i zastosowaniu ziół w gospodarstwach domowych, hodowli i produkcji roślinnej. Poprawa wiedzy w tym zakresie przyczyni się do uatrakcyjnienia gospodarstw agroturystycznych, zbieranie ziół i ich zagospodarowanie może być jedną z atrakcji oferowanych przez te gospodarstwa. Celem konferencji było uświadomienie uczestników o możliwościach wykorzystania ziół jako „Dobrej podkarpackiej marki".

Opis:

Podczas konferencji Pani dr inż. architektury krajobrazu Marta Pisarek przeprowadziła wykład na temat związany z innowacyjnym zastosowaniem ziół w gospodarstwie rolnym. Pracownik działający na rzecz SIR przedstawił zasady współpracy producentów rolnych, przetwórców, nauki, doradztwa rolniczego w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie oraz możliwości wsparcia finansowego w ramach działania ,, Współpraca" objętego Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Uczestnicy projektu staną się motorem do wdrażania nowych inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Przyczynią się do wzrostu dochodu małych gospodarstw, przedsiębiorczości oraz promocji wsi jako miejsca do życia i rozwoju zawodowego. Ponadto będą inicjować działalność związaną z uprawą ziół. Realizacja operacji spowoduje zwiększenia się liczby osób, która być może podejmie próbę rozpoczęcia tego typu działalności lub będzie promować nowe rozwiązania związane z generowaniem dodatkowego dochodu na obszarach wiejskich.

Zapoznanie się z tematyką przedstawioną podczas konferencji, pozwoli na osiągniecie celu operacji oraz na niwelowanie jednego z problemu na terenie Podkarpacia, którym jest brak informacji na temat korzyści wynikających z walorów stosowania ziół w swoich gospodarstwach, zasad uprawy i przechowywania, mała ilość gospodarstw zajmujących się uprawą

ziół i zbyt duża ilość stosowania środków farmakologicznych zamiast preparatów ziołowych, zbyt niska wiedza na temat zachowania różnorodności genetycznej ziół.

Zdjęcia:

Źródło: https://podrb.pl/index.php/siec-na-rzecz-innowacji-w-rolnictwie/872-konferencja-pt-innowacyjne-zastosowanie-ziol-w-gospodarstwie-2

2. AKTUALNE PROBLEMY I ZAGROŻENIA ORAZ INNOWACYJNE TECHNIKI W PROWADZENIU PASIEK PSZCZELICH

Organizator: **Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach**

Data: **23-24 marca 2019 r.**

Miejsce: **Ośrodek wypoczynkowy „Łucznik" w Sielpi**

Forma: **szkolenie**

Grupa docelowa: 90 osób - rolnicy, pszczelarze, przedstawiciele instytucji i jednostek naukowych, instytucji i firm działających na rzecz rozwoju pszczelarstwa, osoby zainteresowane ochroną owadów zapylających, doradcy rolni.

Cel: zwiększenie rentowności prowadzenia pasiek pszczelarskich poprzez wprowadzenie do produkcji innowacyjnych technik i technologii przy jednoczesnym podjęciu działań na rzecz poprawy warunków bytowania pszczół miodnych, zwiększenie liczby pasiek pszczelich w województwie świętokrzyskim, a tym samym wzrost populacji pszczół, podniesienie poziomu świadomości ekologicznej wśród rolników i doradców rolnych (szczególnie w zakresie roli pszczół w środowisku oraz problemu zmniejszania się populacji tych owadów w kontekście prowadzonej produkcji rolnej), a także rozwój potencjalnej przedsiębiorczości na lokalnym rynku w oparciu o produkty z miodu.

Opis:

Szkolnie rozpoczął kierownik Działu REiOŚ Pan Marian Szałda, który przywitał przybyłych uczestników oraz przedstawił harmonogram. Następnie oddał głos profesorowi Krzysztofowi Olszewskiemu z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, który poprowadził część wykładową.

Podczas pierwszego dnia szkolenia omówione zostały kwestie gospodarki pasiecznej w różnych typach uli (korpusowych, leżakach), rozwiązań konstrukcyjnych w budowie współczesnych uli wynikające ze zmiany klimatu i cech pszczół oraz ich wpływ na gospodarkę pasieczną oraz przydatność różnych pokarmów węglowodanowych w żywieniu pszczół.

Na zakończenie dnia uczestnicy mogli wymieniać się doświadczeniem podczas kolacji integracyjnej.

Drugi dzień szkolenia rozpoczął się od ponownego wystąpienia Profesora Olszewskiego, tego dnia przedstawił on dwa tematy: odkłady zbiorcze i rotacyjna gospodarka pasieczna jako metoda umożliwiająca wykorzystanie pożytków całego sezonu w warunkach rosnącego zagrożenia warrozą oraz biotechniczne metody zwalczania warrozy - modyfikacje współczesnej gospodarki pasiecznej wspomagające opanowanie inwazji *Varroa destructor*. Podsumowaniem wystąpienia była dyskusja, podczas której rolnicy zadawali liczne pytania dotyczące m.in. prowadzenia pasiek, pozyskiwania miodu oraz innych problemów związanych z prowadzenie pasiek pszczelich. Po zakończeniu dyskusji o certyfikacji produktów pszczelich w Polsce oraz planowanych możliwościach wsparcia pszczelarzy w ramach PROW opowiedział Marian Szałda.

Szkolenie zakończono wykładem brokera innowacji Pani Magdaleny Olszewskiej, która przybliżyła uczestnikom strukturę, zadania i cele Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) oraz celu i możliwości wsparcia inicjatyw na rzecz innowacji w pszczelarstwie w ramach działania „Współpraca" ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Zdjęcia:

Źródło: https://www.sodr.pl/main/aktualnosci/Aktualne-problemy-i-zagrozenia-oraz-innowacyjne-techniki-w-prowadzeniu-pasiek-pszczelich/idn:1013

3. DOBRE PRAKTYKI W ZAKRESIE WDRAŻANIA INNOWACJI W ROLNICTWIE I NA OBSZARACH WIEJSKICH NA PRZYKŁADZIE INICJATYW PODEJMOWANYCH PRZEZ ROLNIKÓW CZESKICH, AUSTRIACKICH I NIEMIECKICH

Organizator: **Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu**

Data: **25-29 marca 2019 r.**

Miejsce: **Czechy, Austria, Niemcy**

Forma: **wyjazd studyjny**

Grupa docelowa: 45 osób - rolnicy, przedsiębiorcy związani z branżą turystyczną, doradcy i/lub specjaliści PODR w Lubaniu, przedstawiciele firm wspierających rozwój obszarów wiejskich, przedstawiciele pomorskich uczelni wyższych, przedstawiciel SIR i/lub broker innowacji

Cel: ułatwienie uczestnikom tworzenia sieci kontaktów i powiązań na rzecz innowacyjności w zakresie różnych form przedsiębiorczości na wsi w oparciu o potencjał gospodarstwa rolnego i wykorzystaniu walorów krajobrazowych i kulturowych.

Opis:

Podczas wyjazdu studyjnego grupa zaznajomiła się z przetwórstwem i sprzedażą krótkich łańcuchów dostaw żywności zgospodarstw rolnych oraz funkcjonowaniem zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych i agroturystycznych na terenie Czech, Austrii i Niemiec. Przedstawiciel SIR przedstawił najważniejsze informacje na temat Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR) oraz o wdrażanym przez Sieć działaniu „Współpraca" w ramach PROW 2014-2020. Uczestnicy wyjazdu gościli w *gospodarstwach o profilu* edukacyjnym, agroturystycznym i opiekuńczym.

Pierwszym wizytowanym gospodarstwem w Czechach było *Statek Luníkov* (*statek* znaczy gospodarstwo rolne 🙂). Piękny i odrestaurowany stary dom wiejski w pobliżu Pragi, a jednocześnie usytuowany w samym środku natury, oferuje zakwaterowanie w apartamentach dla 42 osób. Każdy apartament przygotowano w innej tematyce: apartament egzotyczny, apartament studencki, mieszkanie rolnika, mieszkanie zabytkowe, mieszkanie babci i apartament retro deluxe. Obiekt posiada stylową restaurację, odkryty basen naturalny, fitness, saunę i ogród. Oferuje śniadanie lub pełne wyżywienie. W kuchni wykorzystywane są produkty własne, wyhodowane w ogrodzie. W gospodarstwie można zakupić lub degustować lokalne wina i piwa. Na życzenie właściciele organizują jazdę konną i wędkowanie.

Drugie z prezentowanych gospodarstw *Toulcův dvůr* to Centrum Edukacji Ekologicznej w Pradze, w skład którego wchodzi kompleks zabytkowych budynków i 10 hektarów kompleksu przyrodniczego obejmującego sady, pola, łąki, lasy łęgowe i mokradła. Zajmują się edukacją ekologiczną i organizacją wydarzeń kulturalnych. Uwagę przyciągają profesjonalne ścieżki edukacyjne. Gospodarstwo dysponuje szerokim wachlarzem programów edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. Prowadzi ekologiczne przedszkole, w którym dzieci spędzają większość dnia na zewnątrz, nawet śpią w spartańskich warunkach przygotowanych w drewnianej szopie. Uczniowie mają możliwość poznania naturalnego środowiska, potrzeb związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego i potrzebami zwierząt gospodarskich. Na posesji znajduje się ekologiczny sklep oferujący świeże produkty od zaprzyjaźnionych rolników. Dzięki organizacji non-profit ENVIRA mogą zatrudniać osoby niepełnosprawne oraz osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy i w społeczeństwie, które stanowią ponad 50% pracowników firmy. Osoby niepełnosprawne prowadzą warsztaty rękodzieła oraz pracują w zdrowej jadalni jako pomoc w kuchni oraz na sali.

Kolejnego dnia grupa zwiedziła gospodarstwo edukacyjno-opiekuńczego *Putta-Hof* w Buchkirchen koło Wels (Górna Austria), oferującego szeroką gamę informacji i doświadczeń społeczno-edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych z niepełnosprawnością i bez. W gospodarstwie istnieje możliwość spędzenia popołudnia z gospodarzami i całym ich dobytkiem. Grupy szkolne i przedszkolne mogą zapoznać się z rolnictwem i produkcją żywności w praktyce. W jednym z programów „Szkoła w gospodarstwie" dzieci mogą pomóc w tłoczeniu soku jabłkowego lub w codziennych zajęciach przy zwierzętach. Ponadto w gospodarstwie dzieci mogą przebywać również podczas wakacji. Dla osób niepełnosprawnych prowadzone są zajęcia uzależnione od zainteresowań dzieci, np. w warsztacie, ogrodzie lub stajni. W gospodarstwie można zakupić: mleko, ser śmietankowy, jogurt, ciastka, owoce i warzywa, płatki zbożowe i soki.

Ferienhof Biohof Tröger – Hauptmannsgrün znajduje się w Saksonii Vogtland – to gospodarstwo agroturystyczne posiadające do dyspozycji gości cztery przytulne odnowione i nowoczesne wiejskie duże apartamenty. Dawniej był tu młyn. Tuż za farmą jest pole kempingowe i plac zabaw dla dzieci. W gospodarstwie tym dużą rolę przywiązuje się do środowiska naturalnego, zrównoważonego sposobu życia i zdrowego środowiska. W pobliżu znajduje się duży zarybiony staw. Ferma dysponuje szeroką gamą zwierząt, począwszy od krów i owiec, a skończywszy na domowym ptactwie. W ramach gospodarstwa prowadzi się ogród ekologiczny i niedużą restauracyjkę oferująca dania przygotowane na bazie własnych surowców i od zaprzyjaźnionych rolników.

Kolejnym gospodarstwem położonym z dala od wsi była farma *Arndt i Maria Kaltofen* z logo „Urlaub auf dem Bauernhof", co znaczy wakacje w gospodarstwie. Ponad 400-letnie gospodarstwo dysponuje na potrzeby gości trzema komfortowymi apartamentami, sauną i miejscem do grillowania, na które zaadaptowano starą stodołę. Oferta cieszy się uznaniem wysokiej jakości, której przyznano 4 gwiazdki (stokrotki) w kategoryzacji. W gospodarstwie hoduje się konie, owce, kozy, świnie, kurczaki, gęsi i króliki. Najmłodsi mogą pomagać rolnikowi w codziennej obsłudze zwierząt. Dla dzieci przygotowano na poddaszu dużą bawialnię, którą wyposażono w różnego rodzaju zabawki. Tu istnieje możliwość zakupu produktów z gospodarstwa.

MIRIQUIDI – fine black alpaca – to gospodarstwo agroturystyczne prowadzące działalność w dwóch miejscach. W jednym, sąsiadującym z wyżej opisanym, prowadzą farmę Miriquidi z alpakami. Zwierzęta stanowią dużą atrakcję dla turystów i wykorzystywane są na potrzeby alpakoterapii. Stado alpak z dużą różnorodnością genetyczną jest jednym z największych czarnych stad w Niemczech. Część drugą, znacznie oddaloną od farmy, stanowi restauracja i własny sklep, w którym znajduje się mnóstwo wyrobów z włókna alpak, a także doskonałe domowe lody. Przy zagrodzie przygotowano mini pole golfowe. W nowym domu zbudowanym z bali przygotowano nowoczesne i przytulne pokoje. Goście, przyjeżdzający na wypoczynek, otrzymują pierwszego dnia pobytu przyjemną niespodziankę w postaci lodówki zaopatrzonej w produkty spożywcze (chleb, jajka, ser, wino, sok i mleko).

Videorelacja z wyjazdu studyjnego udostępniona na kanale YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=RPVDJWQ_6Ho

Zdjęcia:

Źródło: *http://podr.pl/relacja-z-wyjazdu-studyjnego-realizowanego-w-ramach-projektu-pt-dobre-praktyki-w-zakresie-wdrazania-innowacji-w-rolnictwie-i-na-obszarach-wiejskich-na-przykladzie-inicjatyw-podejmowanych-prz/*

4. W STRONĘ INNOWACJI: WYJAZD STYDYJNY DO WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIEGO – REGIONU PRODUKCJI SERÓW ORAZ DO CZECH NA MORAWY – REGIONU WINNIC DLA POLSKICH PRODUCENTÓW SERA I WINA. ENOTURYSTYKA.

Organizator: **Lubuski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Kalsku**

Data: **4-7 kwietnia 2019 r.**

Miejsce: **Czechy**

Forma: **wyjazd studyjny**

Grupa docelowa: 35 osób - rolnicy, osoby z branży rolniczej - winiarze, przedsiębiorcy, doradcy rolnicze, przedstawiciele nauki, zainteresowane wprowadzeniem innowacyjnych rozwiązań w produkcji wina oraz serów.

Cel: podniesienie poziomu wiedzy i wymiana doświadczeń pomiędzy polskimi producentami sera i producentami wina a producentami z Moraw w przypadku winiarzy. Poznanie tradycji, wskazanie nowych ścieżek rozwoju oraz możliwości zastosowania innowacyjnych rozwiązań. Ułatwianie wymiany wiedzy i rezultatów działań pomiędzy uczestnikami dla rozwoju obszarów wiejskich.

Opis:

Pierwszym punktem wyjazdu była wizyta w gospodarstwie ekologicznym *Wańczykówka* położonym w województwie dolnośląskim, prowadzonym przez Państwo Lucynę i Sylwestra Wańczyków. Właściciel gospodarstwa, który prowadzi hodowlę zwierząt oraz uprawę roślin w sposób ekologiczny, z pasją opowiedział uczestnikom wyjazdu swoją historię oraz podzielił się wiedzą i doświadczeniem w zakresie przetwórstwa mleka krowiego, a także koziego. Uczestnicy mieli możliwość degustacji wyrobów produkowanych w sposób ręczny, niezmechanizowany nawiązujący do tradycji serowarów. Wizyta w gospodarstwie z bogatą tradycją przetwórstwa mleka, poza innowacyjnymi rozwiązaniami i dobrą praktyką w dziedzinie produkcji serów, uświadomiła jak ważna jest pasja i entuzjazm w obliczu wszechpanującej komercji skutkującą masową produkcją.

Kolejnym punktem programu wyjazdu studyjnego był udział uczestników w ciekawej prelekcji pracownika Uniwersytetu Winiarstwa Mendel w miejscowości Lednice (Czechy). W działalności naukowej i badawczej instytut koncentruje się na hodowli nowych odmian winogron, monitorowaniu zawartości substancji w moszczach oraz ich możliwym wpływie i minimalizacji alergenów w technologii wina. Następnie naocznie uczestnicy mieli okazję zobaczyć innowacyjny proces produkcji wina w naczyniach umiejscowionych w ziemi z moszczem gronowym (metoda gruzińska). Druga część wykładu wraz z degustacją regionalnych win odbyła się w piwnicy prowadzonej przez tutejszych pracowników i studentów Uniwersytetu Mendel. W ramach merytorycznego referatu uzyskano wiele informacji od samej uprawy winorośli i zbioru winogron przez cały proces produkcji wina. Wszystkie zdobyte wiadomości zostały przeplatane analizą sensoryczną tj. zmysłami węchu, wzroku i smaku uczestników degustowanych win. Zwieńczeniem wizyty było zwiedzenie miejscowej winnicy stanowiącej bogactwo szlachetnych szczepów winorośli będących podstawą dla przyszłych trunków.

Następnym punktem dnia była wizyta w Narodowym Centrum Wina, którego celem jest propagowanie uprawy winorośli, produkcji wina pochodzącego z winnic Republiki Czeskiej. W murach okazałej piwnicy mieszczącej się w podziemiach zamku wysłuchaliśmy wykładu sommeliera na temat rozwoju winiarstwa na przestrzeni lat w regionie Moraw.

Zwieńczeniem dnia była wizyta w winnicy w Chateau Valtice, jednej z najstarszych winnic w Czeskiej Republice. Stała się synonimem najwyższej jakości wina, reprezentującym – w kraju i na świecie – stuletnie tradycje morawskiego winiarstwa, zwane pod marką *„Château Valtice".* Poza historią winnicy, procesami produkcji wina i innowacyjnymi rozwiązaniami w technologii winiarstwa w murach piwnicy uczestnicy poznali przydatne wiadomości w zakresie enoturystyki, której rozwój w regionie winiarskim Moraw z tradycją sięgającą 937 r. przeżywa rozkwit.

Punktem kulminacyjnym wyjazdu studyjnego w ramach operacji był udział uczestników w wydarzeniu *„Ze sklepa do sklepa"* (tj. *„Od piwnicy do piwnicy"*) - największej degustacji win w Velké Bilovice. Uczestnicy mieli możliwość degustowania różnych rodzajów win z 54 piwnic otwartych w ciągu jednego dnia dla miłośników wina. Wizyty w piwnicach, poza możliwością degustacji trunków, były również szansą na poznanie procesu produkcji wina u źródła, specyfiki indywidualnego dla danej winnicy podejścia do przebiegu przetwórstwa winogron i wszelkich cennych informacji, wymiany doświadczeń dla lubuskich winiarzy.

Operacja umożliwiła podniesienie wiedzy praktycznej oraz innowacyjnego spojrzenia w dziedzinie produkcji wina, prowadzenia winnicy, marketingu i sprzedaży na przykładzie regionu Moraw. Rozwój działań związanych z uprawą winorośli i produkcją wina na terenie województwa lubuskiego skłonił do organizacji niniejszego wyjazdu. Uczestnicy mieli sposobność poznać rozwój enoturystyki w Czechach, która z punktu widzenia województwa lubuskiego może być wskaźnikiem nowej ścieżki rozwoju dla wielu lubuskich gospodarstw. Istniejący *Lubuski Szlak Wina i Miodu* jest podmiotem mającym ogromny wpływ na rozwój enoturystyki - stanowi doskonałą podstawą dla zainicjowania tej formy turystyki w naszym województwie. Przy tym, operacja przyczyniła się do poznania dobrych praktyk w dziedzinie produkcji serów na przykładzie gospodarstwa z bogatą tradycją przetwórstwa mleka stricte serowarstwa. Wyjazd pozwolił również na poznanie tradycji, wskazanie nowych ścieżek rozwoju oraz możliwości zastosowania innowacyjnych rozwiązań w produkcji sera oraz przetwórstwie wina wraz z innowacyjnymi rozwiązaniami w technologii winiarstwa. Połączenie zdobycia wiedzy z dwóch dziedzin produkcji (wina

i serów) w ramach wyjazdu przyczyniło się do jego wzbogacenia merytorycznego i w perspektywie przyszłości do rozwoju gospodarstw rolnych na obszarach wiejskich. Istotnym elementem operacji było również umożliwienie uczestnikom nawiązania kontaktów i stworzenie sposobności do zapoczątkowania dalekosiężnych relacji partnerskich w ramach *Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich* wśród przedsiębiorców, rolników oraz doradców rolniczych.

Zdjęcia:

Źródło: https://lodr.pl/innowacje/594-relacja-z-wyjazdu-studyjnego-do-czech-na-morawy

5. ZWIĘKSZENIE GAMY I PRZETWÓRSTWO PRODUKTÓW PSZCZELICH JAKO INNOWACYJNY SPOSÓB NA POPRAWĘ DOCHODOWOŚCI PASIEKI

Organizator: **Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu**

Data: **10-14 kwietnia 2019 r.**

Miejsce: **Rumunia**

Forma: **wyjazd studyjny**

Grupa docelowa: 25 osób - pszczelarze z Wielkopolski, pracownicy Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Poznaniu, przedstawiciele Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

Cel: transfer innowacyjnej wiedzy w zakresie najlepszych praktyk z obszaru prowadzenia gospodarki pasiecznej oraz wytwarzania i przetwarzania produktów pszczelich. Zapoznanie uczestników z funkcjonującymi rozwiązaniami poszerzającymi wachlarz produktów pszczelarskich.

Opis:

Pierwszy dzień zaplanowany został w Centrum Apiterapii w miejscowości Merenii. W Centrum uczestnicy mogli wysłuchać bardzo ciekawych wykładów prowadzonych przez doktora Stefana Stagnaciu. Pan dr Stefan Stagnaciu jest międzynarodowym autorytetem w dziedzinie apiterapii, pełni również funkcje Prezesa Rumuńskiego oraz Niemieckiego Towarzystwa Apiterapii oraz Sekretarza Generalnym Międzynarodowej Federacji Apiterapii. W trakcie wykładów zaprezentowano gabinet z wyposażeniem do prowadzenia zabiegów z apiterapii. Uczestnicy zobaczyli nakładkę z inhalatorem stosowaną bezpośrednio na ul, wykorzystywaną przy schorzeniach górnych dróg oddechowych. W Rumunii preparaty stworzone na bazie produktów pszczelich stosowane są w dermatologii, ginekologii, laryngologii, kardiochirurgii, chirurgii, a nawet w ortopedii. Produkty pszczele, m.in. miód, jad pszczeli, propolis, pyłek, pierzga, wosk, mleczko pszczele wykorzystywane są w apiterapii. Uczestnicy wyjazdu mięli okazję wziąć również udział w bardzo ciekawych warsztatach. Mogli zobaczyć z jakich produktów pszczelich przygotowuje się krem odżywczy, propolisowe pomadki, a także propolisowe czopki. Po zakończeniu pokazu uczestnicy wysłuchali wykładu na temat zastosowania różnych produktów w leczeniu prowadzonym m.in. przez doktora Stefana Stagnacju na terenie Rumunii. Zajęcia merytoryczne zakończone zostały ciekawą dyskusją, w której uczestniczyli pszczelarze polscy.

Grupa pszczelarzy odwiedziła również bukareszteński Instytut Badań i Rozwoju Pszczelarstwa, gdzie przyjęta została przez pracowników naukowych Instytutu. Po pobycie w Instytucie uczestnicy udali się wraz z jego pracownikami do pasiek. W pasiekach uczestnicy wyjazdu mogli porozmawiać bezpośrednio z pszczelarzami, którzy pracowali na miejscu.

W wyniku operacji osiągnięto transfer innowacyjnej wiedzy z zakresu prowadzenia gospodarki pasiecznej zajmującej się wytwarzaniem i przetwarzaniem produktów pszczelich. Uczestnicy wyjazdu zobaczyli możliwości jakie daje im poszerzanie wachlarza tych produktów. Każda taka zmiana może przyczyniać się do poprawy ekonomicznej pasiek. Wyjazd studyjny okazał się doskonałą skarbnicą wiedzy z zakresu możliwości wykorzystywania produktów pszczelich i zastosowaniu ich w apiterapii.

Zdjęcia:

Źródło: http://www.wodr.poznan.pl/sir/aktualnosci/item/9270-wyjazd-studyjny-do-rumunii-zwiekszenie-gamy-i-przetworstwo-produktow-pszczelich-jako-sposob-na-poprawe-dochodowosci-innowacyjnej-pasieki

6. WSPÓŁPRACA JAKO INNOWACYJNE NARZĘDZIE ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Organizator: **Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiowie**

Data: **11-12 kwietnia 2019 r.**

Miejsce: **Kędzierzyn-Koźle**

Forma: **konferencja**

Grupa docelowa: 50 osób - rolnicy, przedsiębiorcy z terenów miejsko-wiejskich, doradcy rolniczy , przedstawiciele instytucji naukowych, przedstawiciele samorządów, organizacji branżowych związanych z rolnictwem oraz mieszkańcy obszarów wiejskich

Cel: podniesienie wiedzy z zakresu możliwości wdrażania innowacyjnych rozwiązań z wykorzystaniem środków w ramach działania Współpraca, stymulujących rozwój gospodarstw rolnych oraz strefy ekonomicznej terenów wiejskich oraz ułatwienie wymiany kontaktów pomiędzy uczestnikami, mogącymi w przyszłości utworzyć grupy operacyjne EPI.

Opis:

Uroczystego otwarcia konferencji oraz przywitania uczestników dokonała Pani Renata Wojas, kierownik działu Rozwoju Obszarów Wiejskich, koordynator SIR. Pierwsze wykłady poprowadził dr hab. inż. Rafał Matwiejczuk, prof. Uniwersytetu Opolskiego. Pan Profesor w interesujący sposób opowiedział o istocie, cechach charakterystycznych i perspektywach rozwoju krótkich łańcuchów dostaw, co wywołało wiele pytań wśród uczestników. Następnie broker innowacji, przedstawiciel SIR

z OODR Łosiów Pani Sylwia Dudek wystąpiła z wykładem pt. „Współpraca jako innowacyjne narzędzie w Rozwoju Obszarów Wiejskich" zachęcając przybyłych przedsiębiorców, partnerów KSOW do współpracy w ramach działania "Współpraca".

Drugiego dnia konferencji wykłady poprowadziła dr Barbara Woś z Politechniki Opolskiej opowiadając o ziołach jako innowacyjnym produkcie turystycznym, miodach i produktach pszczelich. Tematy wykładów Pani Doktor cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem, słuchacze zadawali dużo pytań, a w trakcie mogli oglądać kosmetyki ziołowe oraz próbować wyroby pszczele. Przebojem wśród ziołowych kosmetyków był krem ze śledziennicy skrętolistnej (*Chrysosplenium alternifolium* L.) na trądzik. Na zakończenie konferencji Pani Renata Wojas wystąpiła z wykładem pt. „Funkcjonowanie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie".

Po części wykładowej miała miejsce degustacja różnych rodzajów miodów oraz produktów z dodatkiem miodu. Dużym zainteresowaniem cieszyła się "nutella" z miodu i orzechów laskowych oraz miód ze zmielonym ziarnem kakaowca. Między wykładowcami, pracownikami OODR i uczestnikami konferencji wywiązało się wiele inspirujących dyskusji.

Całe spotkanie miało medialną oprawę z TVP 3 Opole na czele. Relacja z TVP 3 Opole znajduje się pod linkiem (od 9 min. 45 sek.): http://opole.tvp.pl/42210215/kurier-opolski-wydanie-popoludniowe-15-kwietnia-2019

Zdjęcia:

Źródło: ***http://sir.oodr.pl/konferencja-wspolpraca-jako-innowacyjne-narzedzie-rozwoju-obszarow-wiejskich-2/***